Guvernele lumii introduc noi taxe sau le cresc pe cele existente. Ce va face România?

Autor: Alex Milcev, Partener, Liderul departamentului de Asistenţă Fiscală şi Juridică, EY România

Nevoia tot mai acută de bani pentru finanțarea deficitelor generate de pandemie împinge Guvernele lumii să introducă noi impozite sau să le crească pe cele existente. Inclusiv Comisia Europeană a anunțat că are în vedere implementarea a trei noi taxe, de la care așteaptă în perioada 2023-2030 venituri suplimentare de aproape 17 miliarde de euro, pentru susținerea programului NextGeneration. Dacă în vreo țară se mai vorbește despre facilități de natură fiscală, acestea sunt acordate doar investitorilor sau direct indivizilor. Inclusiv China, țara cu cea mai mare creștere economică în ciuda crizei, vorbește despre consolidare fiscală.

Cum ar putea arăta 2022 din punct de vedere fiscal pentru România?

Startul valului de creșteri a fost dat încă de la mijlocul anului trecut, odată cu dezbaterea în Congresul american a Strategiei președintelui american Joe Biden – *Build Back Better Act*. Documentul se bazează pe majorări ale cotelor de impozitare – creștere a ratei impozitului pe venitul companiilor la 26,5%, creștere a cotei maxime pentru câștigurile de capital la 25%, la care se adaugă și o majorare la 15% a GILTI (*Global Intangible Low Tax Income*), pentru a descuraja companiile americane să mute profiturile în afara SUA, recompensându-le pe cele care investesc în America. În general, banii ar trebui să meargă către investiții în crearea

de locuri de muncă prin modernizarea infrastructurii și energie verde. Tot în *Built Back Better Act* se vorbește despre acordarea unui credit fiscal de 10% companiilor americane care fac producție și investesc în revitalizarea lor – „*10% Made in America project*”.

Și Germania intenționează să crească taxele, între care și taxa pe dioxid de carbon, pentru a accelera programul de energie verde. Doar că Germania se află într-o poziție avantajoasă – a primit mai mult de jumătatea din banii oferiți de Comisia Europeană în 2020 sub forma ajutoarelor de stat și are cea mai mare creștere economică din zona Euro, ceea ce se traduce prin venituri în creștere în 2021. Astfel, potrivit estimărilor autorităților germane, până în 2025, se estimează că toate nivelurile de guvernare – inclusiv local, statal și federal – vor colecta un plus de 179 de miliarde de euro, o creștere marginală a veniturilor anuale ale guvernului german de peste 1,5 trilioane de euro. De asemenea, noul guvern german a anunțat că va oferi scutiri de taxe persoanelor fizice și companiilor în valoare de cel puțin 30 de miliarde de euro. Finanțele plănuiesc, de asemenea, o lege fiscală pentru a ajuta companiile să facă față pandemiei, permițându-le să compenseze pierderile din 2022 și 2023 cu profiturile din anii precedenți.

Polonia, pe de altă parte, a pus la punct „*Polish Deal*”, prin care își propune să susțină puternic cercetarea-dezvoltarea, proprietatea individuală și indivizii, dar și bugetul prin noi taxe. Cea mai importantă – taxa pe veniturile marilor corporații care nu plătesc impozit pe profit, ce se va calcula ca 0,4% din veniturile acestora, plus 10% din așa-numitele costuri excesive, adică din cheltuielile utilizate în scopuri de optimizare fiscală (utilizarea unor prevederi legale care reduc parțial sau total plățile taxelor). Este de așteptat să afecteze atât societățile, cât și grupurile de companii care raportează pierderi în declarațiile lor fiscale anuale sau a căror profitabilitate este de 1% sau mai puțin.

Investițiile și investitorii sunt răsplătiți, însă, cu o autorizație unică care va privi implicațiile fiscale ale investiției (așa-numita „Hotărâre 590”) în integralitate. Autorizările vor fi emise de Ministerul Finanțelor investitorilor strategici pentru investițiile care depășesc 100 milioane PLN (peste 20 milioane euro), iar, din 2025, pragul va fi redus la 50 milioane PLN (peste 10 milioane euro). Hotărârea 590 este o nouă formă de asigurare formală a consecințelor fiscale ale unei investiții, care ar trebui să abordeze inclusiv acorduri de stabilire a prețurilor în avans, regula generală anti-abuz și alte aspecte fiscale pentru o perioadă de cinci ani.

China a pășit în martie anul trecut în al 14-lea plan cincinal, axat pe „calitate” și pe consum intern, dar și pe implementarea unor măsuri economice din zona economiei verzi, a noilor tehnologii, creșterea nivelului de trai (după ce se consideră atins obiectivul cincinalului precedent de eliminare a sărăciei absolute), dar și de reducere a dependenței de evoluția economiei globale.

Guvernul a anunțat că își va reduce obiectivul de deficit principal și va face asta prin eliminarea treptată a scutirilor și amânărilor oferite în trecut, ca și prin stoparea emiterii de obligațiuni naționale și locale speciale, destinate în principal finanțărilor de infrastructură. Deși modestă (de doar 0,1% din PIB) ajustarea evidențiază atenția guvernului asupra utilizării politicii fiscale ca să contracareze presiunile pe creșterea economică.

Unde este România? Dacă majoritatea stelelor lumii întăresc taxarea pentru a-și susține planuri de viitor și au strategii de țară puse la punct, Guvernul nostru nu a comunicat, cel puțin până la acest moment, un astfel de plan specific.

Ceea ce se știe este că deficitul bugetar va fi de 77 miliarde lei, iar datoria publică ajunsă la scadență și rostogolită va fi de 68 miliarde lei.

Finanțarea va veni, în mare parte, din împrumuturi, dar și din Planul Național de Redresare și Reziliență, finanțat de programul european NextGeneration.

Cele aproape 30 de miliarde de euro ce vor veni dacă România va realiza peste 200 de reforme și peste 290 de investiții, ar putea face o mare diferență în următorii cinci ani. Pe de altă parte însă, trebuie să ținem cont că banii vin la pachet nu doar cu obligativitatea îndeplinirii angajamentelor, ci și cu eliminarea unor facilități fiscale – scutirile pentru angajații din IT sau construcții, modificarea regimului microîntreprinderilor, care a fost frecvent abuzat, și că este doar o problemă de timp până când ele vor deveni realitate. Dar, ca să fim consecvenți și să privim partea bună a lucrurilor, Comisia Europeană nu a impus în niciun fel un calendar strict, spre deosebire de ceea ce s-a întâmplat în alte țări, care au trebuit să se angajeze și să elimine facilitățile fiscale imediat.

O altă oportunitate ar putea veni dacă Guvernul își va îndeplini promisiunea, făcută până acum de mai mulți miniștri de finanțe, de a face utilizabile facilitățile acordate cercetării-dezvoltării. Așa cum am putut constata în repetate rânduri, chiar și în cel mai recent sondaj realizat de EY, firmele se feresc să aplice facilitățile, temându-se de neclaritățile legislative (cum ar fi colaborarea cu experții care pot valida natura de cercetare-dezvoltare a activităților).

Pe de altă parte, avem și declarațiile recente privind reintroducerea impozitării progresive, deși pe finalul anului trecut au existat multe asigurări că executivul nu are în vedere o astfel de măsură.

La toate acestea se adaugă diferitele inițiative europene care vizează introducerea de noi taxe (comercializarea certificatelor de emisii, mecanismul de ajustare la frontieră a emisiilor de dioxid de carbon și cota din profiturile

reziduale ale întreprinderilor multinaţionale care vor fi realocate statelor membre ale UE în temeiul recentului acord OCDE/G20 privind realocarea drepturilor de impozitare sunt anunțate cel mai recent), care vin să pună o presiune suplimentară, urmărind o agendă proprie, care ne va afecta politica fiscală.

Tot acest context face ca promisiunea Guvernului de a nu umbla la sistemul de impozitare în 2022, să devină improbabilă. Va fi nevoie de foarte mult control și disciplină pentru ca toți banii suplimentari să vină doar din întărirea colectării. Rolul principal urmează să fie jucat de digitalizarea ANAF – ce, doar prin aplicarea noi declarații SAF-T (Fișierul Standard de Control Fiscal) ar trebui să aducă o creștere a veniturilor fiscale cu 2,5 puncte procentuale din PIB până la finele lui 2025 și o reducere a deficitului de încasare a TVA cu cel puțin cinci puncte procentuale până la jumătatea lui 2026 – „strict din perspectiva îmbunătățirii activității fiscale, fără eliminarea excepțiilor și altele asemenea”, cum a punctat în mai multe declarații publice însăși președinta ANAF. La întărirea colectării va contribui și o altă măsură lansată pe finele lui 2021, E- factura, ce treptat va deveni obligatorie pentru companii.

În concluzie, anul 2022 se anunță unul cu multe incertitudini și ar fi binevenit un plan concret din partea Guvernului privind măsurile de politică fiscală și de modificare a regimului de impozitare, pe următorii doi-trei ani.